

INFORMACJE Z WROCŁAWSKIEGO OŚRODKA KSN

z dnia 31 stycznia 2018 roku

W dniu **31.01.2018 r.** odbyło się spotkanie delegatów wrocławskiego ośrodka KSN oraz przedstawicieli Komisji Zakładowych NSZZ Solidarność uczelni wrocławskich.

Program zebrania obejmował:

Ustawa 2.0 – dyskusja oraz przygotowanie stanowiska wrocławskiego ośrodka KSN.

Po ponownym przeanalizowaniu zagrożeń ustawy 2.0 zaprezentowanej przez Ministra NiSW w dniu 22.01.2018 roku oraz merytorycznej dyskusji przygotowano uwagi do projektu Ustawy, które zostaną wysłane do KSN i będą przedstawiane na planowanych spotkaniach z posłami z naszego województwa.

Uwagi do projektu Ustawy 2.0 z dnia 22.01.2018

Delegaci wrocławskich uczelni publicznych do KSN oraz przedstawiciele Komisji Zakładowych NSZZ Solidarność tych uczelni przedstawiają swoje uwagi do projektu Ustawy 2.0 z dnia 22.01.2018 r.

Uwagi te dotyczą czterech obszarów, a mianowicie:

1. Finansowanie szkolnictwa wyższego
2. Sprawy pracownicze
3. Samorządność uczelni
4. Struktura uczelni

Uwaga ogólna: obecna ustawa o szkolnictwie wyższym zawiera 277 artykułów (206 stron), natomiast omawiany projekt 469 artykułów (193 strony) oraz dodatkowo projekt ustawy wprowadzającej ustawę 2.0 138 artykułów (156 stron). Tak dramatyczny wzrost liczby przepisów rodzi poważne podejrzenie co do jakości prawa obowiązującego wyższe uczelnie.

Ad.1. Finanse

1. W założeniach budżetowych do 2020 roku nie jest przewidziany wzrost nakładów na uczelnie wyższe.
2. Brak jest jasnego mechanizmu kontroli ze strony rządu wydawania publicznych pieniędzy przez uczelnie. Są to pieniądze podatnika i z nich powinny być realizowane strategiczne cele państwa, z zachowaniem autonomii uczelni w zakresie badawczym i dydaktycznym. Brak jest również nadzoru działania uczelni w zakresie zgodności z obowiązującym prawem.
3. Pozytywną zmianą jest wprowadzenie art. 386 . Utrzymanie tego zapisu powinno być warunkiem jakiegokolwiek dalszej dyskusji nad kształtem ustawy.
4. Poważne wątpliwości budzi system podziału środków przyznawanych przez Ministra uczelniom.

Ad.2. Sprawy pracownicze

1. Brak jest w ustawie wpływu pracowników, poprzez związki zawodowe, na realne warunki płacy i pracy, przez zawieranie ponadzakładowych układów zbiorowych.
2. Poważne zastrzeżenie budzi (art. 126 ust. 2) możliwość zawierania zakładowego układu zbiorowego dotyczącego warunków wynagradzania, skoro dotacja

przyznawana jest ze środków budżetowych przez Ministra. Uważamy, że minimalne standardy wynagradzania pracowników zatrudnianych w uczelniach wyższych winny być zawarte w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego lub na podstawie ponadzakładowego układu zbiorowego. (patrz pkt 7)

3. Sformułowanie art. 128 pozwala wnioskować Rektorowi okresową ocenę nauczyciela akademickiego co np. 3 miesiące i po połowie roku zwolnić go na podstawie art. 123 ust.3 bez wypowiedzenia.
4. Wyrażamy sprzeciw w zakresie ustalenia dla nauczycieli akademickich systemu zadaniowego czasu pracy art. 127.ust. 1. Uważamy, że czas pracy nauczyciela akademickiego jest określony zakresem jego obowiązków dydaktycznych, naukowych i organizacyjnych.
5. Kryteria oceny okresowej (Art. 128 ust. 3) dla poszczególnych grup pracowników i rodzaju stanowisk oraz tryb i podmiot dokonujący oceny okresowej określanej przez rektora nie mogą być opiniowane przez samorząd studencki oraz samorząd doktorantów.
6. W Art. 136 ust.2 brakuje premii wśród składników wynagrodzenia które może otrzymywać pracownik uczelni publicznej.
7. Postulujemy treść Art. 137.ust.1:
Wysokość miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego w uczelni publicznej dla:
 - a. asystenta wynosi nie mniej niż 125%,
 - b. adiunkta wynosi nie mniej niż 200% ,
 - c. profesora wynosi nie mniej niż 300%przeciętnego wynagrodzenia.
Wysokość miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego w uczelni publicznej dla pracownika niebędącego nauczycielem akademickim reguluje uzgodniony ze związkami zawodowymi układ zbiorowy lub regulamin wynagradzania.
8. Również w art. 144 ust.1 postulujemy wysokość odpisu na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych w wysokości 6,5% planowanych przez uczelnię w roku poprzednim rocznych wynagrodzeń osobowych.

Ad. 3. Samorządność uczelni

1. W projekcie ustawy utożsamia się autonomię uczelni ze wzmocnieniem władzy rektora i dalszym ograniczaniem roli organów kolegialnych oraz faktyczną likwidacją większości z nich. Pracownicy naukowcy wykonujący większość pracy dydaktycznej i naukowej praktycznie pozbawieni są wpływu nie tylko na kształt uczelni, ale też na realizację jej zadań lub rozdział środków. Nie jest to zatem wzmocnienie samorządności uczelni, ale jej istotne ograniczenie i z tym się zdecydowanie nie zgadzamy.
2. Jest niedopuszczalne, z punktu widzenia autonomii uczelni, aby Rada Uczelni (w przedstawionym składzie) decydowała o strategii uczelni (Art. 18 ust.1 oraz art. 19 ust.1, 2) , wyznaczała jej kierunki rozwoju i nadzorowała jej funkcjonowanie i zarządzanie. Uważamy, że Rada Uczelni powinna pełnić rolę doradczą. W skład Rady Uczelni powinien wchodzić przedstawiciel reprezentatywnego związku zawodowego.
3. Nieuzasadniona jest większa niż 10% reprezentacja studentów i doktorantów w składzie elektorów (Art.25 ust.1)
4. Analogicznie dotyczy to również senatu (Art. 29 ust.1 b), przy czym studenci i doktoranci nie powinni mieć głosu stanowiącego w sprawach stopni i tytułów naukowych oraz stanowisk pracowników uczelni.

Ze względu na brak kompetencji niedopuszczalne jest nadanie studentom większego wpływu na uczelnie, jak i na proces awansu naukowego, niż większości nauczycieli, którzy tych studentów kształcą.

Ad.4. Struktura uczelni

1. (Art.18 oraz Art.19 ust.2) Proponowana w ustawie struktura podstawowa uczelni faktycznie stwarza zagrożenie „przejęcia” uczelni przez układy niemające wiele

wspólnego z uczelnią (skład Rady Uczelni i jej kompetencje, zwłaszcza przyjmowanie strategii uczelni i wpływ na finanse uczelni).

2. (Art. 178 ust.1) Stopień naukowy albo stopień w zakresie sztuki nadaje w drodze decyzji administracyjnej:

w uczelni senat lub inny organ uczelni, o którym mowa w art. 28 ust.3.

Problem nadawania stopni naukowych jest wadliwie rozwiązany. Nieokreślony jest bowiem skład osobowy i niezbędne kwalifikacje członków tego organu.

3. (Art. 198.) Przedstawiony pomysł szkoły doktorskiej zawiera wiele niedookreśloności. Czy istnieje w świecie przykład tak działającej szkoły doktorskiej? Czy jest to eksperyment?
4. (Art. 219 ust.5) wprowadzenie tego przepisu podważa sens stopnia doktora habilitowanego. Czy nie jest możliwe stosowanie powszechnych zasad, że jest tylko stopień doktora, a stanowiska obsadzane są wg kompetencji i osiągnięć.
5. (Art. 332 ust.1) W skład RGNiSW wchodzi:....

Studenci wybrani przez PSRP – w liczbie 4

Doktoranci wybrani przez KRD- w liczbie 2

Zmienić liczbę studentów na 3.

Ponadto pragniemy przedstawić następujące uwagi ogólne:

1. Z uwagi na to, że w projekcie Ustawy znalazły się zapisy dotyczące dodatkowych systemowych źródeł finansowania uczelni (Inicjatywa doskonałości, Regionalne Inicjatywy Doskonałości, Doskonałość Dydaktyczna), zwraca się uwagę na następujące kwestie:

- a) Pierwsze konkursy w ramach programu Inicjatywa Doskonałości mają być ogłoszone wiosną bieżącego roku. Jednym z warunków kwalifikujących uczelnie do udziału w programie jest wynik parametryzacji tej uczelni. Warto jednak zauważyć, że obecne wyniki parametryzacji z uwagi na jej zasady mogą nie przystawać do kryteriów, które będą stosowane w przyszłości. Na przykład wprowadzono w Ustawie nową kategorię B+. Tym samym należy postawić pytanie czy w oparciu o wyniki parametryzacji można kwalifikować uczelnie do udziału w programie?.
- b) Warto zauważyć, że jedną z wskazywanych przez Ministerstwo przyczyn wprowadzenia Ustawy jest walka z chorobą toczącą system ewaluacji uczelni jaką jest „punktoza” (efekty tej „punktozy” zostały uwzględnione w ostatniej parametryzacji) Wiele uczelni w ostatnim okresie podjęło strategiczne działania, które miały doprowadzić do podniesienia ich kategorii w przyszłości, odchodząc od „punktozy” co pozostawało nie bez znaczenia z punktu widzenia ich bieżącej oceny.
- c) Również wiele uczelni czy też wydziałów podjęło działania w kierunku większej interdyscyplinarności swoich jednostek (co wychodzi naprzeciw celom ustawy – większą interdyscyplinarnością, innowacyjnością, zwiększenie współpracy z otoczeniem gospodarczym) poprzez zróżnicowanie swoich obszarów badawczych (zachowaniem zasady ich komplementarności). Jak się okazało z punktu widzenia ostatniej oceny parametrycznej nie było to korzystne ponieważ jednostki te były oceniane z punktu widzenia wielu różnych dyscyplin, a podjęta przez nie działania jeszcze nie przyniosły efektów, które pojawią się dopiero w przyszłości. Tym samym jednostki zamiast być promowane za, swoją interdyscyplinarnością i innowacyjnością, zostały za to „ukarane” będąc ocenianym w różnych obszarach badawczych. Należy podkreślić, że w sytuacji gdy Ustawa wprowadza mniej dyscyplin naukowych (kwalifikacja według OECD), to w takiej sytuacji wyniki parametryzacji uczelni mogą znacznie się różnić od obecnych.

- d) Dotychczasowy system parametryzacji umożliwiał osiągnięcie wysokiej oceny, która niekoniecznie odzwierciedlała potencjał naukowy jednostek.
 - e) Warto również zauważyć, że w wyniku przeprowadzonych do tej pory konsultacji projektu Ustawy „rozluźniono” proponowane wcześniej zasady (wydłużono okres), w którym na podstawie obecnej parametryzacji. Uczelnie będą traciły lub uzyskiwały prawa do nadawania habilitacji i stopnia doktora. Można zatem mniemać, że autorzy projektu Ustawy doszli do wniosku, że w oparciu o dotychczasowe wyniki parametryzacji nie można obecnie sankcjonować praw uczelni w tym zakresie.
 - f) Stwierdzamy, że wiązanie systemu finansowania uczelni oraz nadawania im praw do doktoryzowania i habilitacji na podstawie wyników obecnej parametryzacji wyczerpuje definicje prawa działającego wstecz. Tym bardziej, że w wyniku trwających prac nad ustawą, niektóre uczelnie mogły znać powyższe zapisy wcześniej.
 - g) Warto też podkreślić, że skoro wyniki parametryzacji niekoniecznie są tożsame z poziomem i potencjałem naukowym jednostek, może to prowadzić do sytuacji w której do wskazanych programów „doskonałościowych” będą kwalifikowały się jednostki niekoniecznie o najwyższym potencjale.
 - h) Podstawą rozwoju i innowacyjności jest zdrowa konkurencja, naszym zdaniem zawężanie ilości propozycji projektów jedynie do jednostek o określonych kategoriach odbije się negatywnie na zgłaszanych projektach, tym samym cele jakie przyświecały twórcom Ustawy, którzy wprowadzili do Ustawy mechanizmy pro doskonałościowe będą zagrożone
2. Mając na uwadze dobro i rozwój polskiego szkolnictwa wyższego, podniesienia jego poziomu kształcenia oraz zwiększenie potencjału naukowego postulujemy aby wszelkie programy wiążące się z projektami doskonałościowymi były dostępne dla wszystkich jednostek – niezależnie od otrzymanej kategorii, a kryterium wyboru najlepszych opierał się o najlepsze przedstawione projekty, wyłonione w ramach konkursów. Tylko w ten sposób będziemy mogli wybrać najlepsze projekty, które będą realizowane w przyszłości, z której punktu widzenia, dotychczas osiągnięte wyniki, zwłaszcza przy dotychczasowym systemie parametryzacji, zmianie dyscyplin i przeniesienia akcentu oceny z jednostek uczelni (wydziały) na uczelnie (dyscypliny) pozostają bez znaczenia.
3. Chcemy również zauważyć, że wprowadzenie w projekcie Ustawy dydaktycznej ścieżki kariery, wymaga określania ogólnych zasad uzyskiwania awansu w jej ramach. Pozostawianie tej kwestii w gestii Rektora może prowadzić do dużych dysproporcji w zakresie uzyskiwania tego awansu na poszczególnych uczelniach tym samym naruszając zasady równości i sprawiedliwości społecznej. Tym bardziej, że uzyskanie takiego awansu lub nie może rzutować na kontynuację zatrudnienia pracownika.
4. Proponowane w projekcie Ustawy rozwiązania prodoskonałościowe w przypadku uczelni ogólniakademyckich dotyczą tylko sfery naukowej. Skoro projekt Ustawy przewiduje w uczelniach ogólniakademyckich dydaktyczną ścieżkę kariery to naszym zdaniem również do tych uczelni winny być kierowane projekty doskonałości dydaktycznej.

Podsumowując, wyrażamy głębokie przekonanie, że przedstawiony projekt ustawy nie powinien być procedowany, bowiem może wyrządzić nieodwracalne szkody wyższym uczelniom, polskiej nauce i edukacji studentów.

*Koordinator
Wrocławskiego Ośrodka KSN
Ewa Rysiakiewicz-Pasek*